

Юрий Поляков

Замислих бягство аз...

Издателска къща ЖАНЕТ 45
е носител на националните награди:

„Хр. Г. Данов“ – за българска художествена литература (2002)
„Бронзов лъв“ – за цялостен принос в издаването
на съвременна българска литература (2002)
„К. Константинов“ – за принос в книгоиздаването за деца (2005)

и наградата на ЮНЕСКО – Първи световен конкурс
по дизайн на книгата, Франкфурт (2003)

Юрий Поляков
„Замыслил я побег“, роман
Москва, „РОСМЭН“, 2003
ISBN 5-353-01264

© Юрий Поляков, автор 2007
© Нели Христова, превод от руски, 2007
© Димитър Келбечев, художник на корицата, 2007
© Издателска къща Жанет 45, 2007
ISBN 978-954-491-387-8

Юрий Поляков

Замислих бягство аз...

Превод от руски
Нели Христова

ИЗДАТЕЛСКА КЪЩА ЖАНЕТ 45

ПЛОВДИВ 2007

Често си мислех за този ужасен семеен роман...

А. С. Пушкин

1.

– За какво мислиш през цялото време?

– Аз ли?

– Ти!

– А ти за какво мислиш?

– Аз – за теб!

– И аз за теб... – по стар навик Башмаков целуна кафявото, прилично на стафидка момичешко зърно и въздъхна тихо: „Горкото дете, тя още вярва, че легналите в едно легло мъж и жена могат да си признаят мислите!“

– А защо въздишаш? – попита Вета и също по навик му подаде за целувка втората стафидка.

– Ако беше на мое място...

– Обидена съм ти! – каза тя и нарочно свъси тъмните си, почти склучени вежди.

– И за какво? – преодолявайки равнодушието, се натъжи той.

– Ами за това! Преди да ме срещнеш, ти не си живял... Не си живял! Ти си се готвил за срещата с мен. Ясно ли ти е? Длъжен си да го разбереш!

Тя начаса започна страстно да доказва своята правота, а той търпеливо отвърщаше на нейната усърдна разпаленост и се чувстваше като съборен на гръб белокоос сфинкс, върху когото бурно тържествува ненаситната младост.

– Да, да... Сега... Сега! – до болка присвила очи, в несвяст шепнесе Вета и в същото време несъзнателно с мургавата си ръка оправяше дългите си разчорлени коси, които се мятаха в такт с доволните ѝ бедра.

Тази акуратност по време на бурния любовен транс малко дразнеше Башмаков, но пък му харесваше, когато Вета внезапно ококорваше антрацитовите си очи – и невидящият ѝ поглед се устремяваше в пустотата, на-там, откъдето аха-аха да удари мълнията на мигновеното щастие...

Момичето отвори очи. Но не така, както той харесваше: погледът ѝ беше уплашен и объркан. Пламналото, треперещо, вече готово да приеме в себе си мълнията тяло изведнъж се сви и изстина. За миг Башмаков дори почувства внезапен студ, тайно протичащ в неговото тяло, сякаш в скачен съд.

„Сигурно така се чувстват сиамските близнаци, когато се карат – предположи той. – Сега ще попита за Катя...“

Вета се наведе над него и притисна горещо влажно чело към неговото. Очите ѝ се събраха в едно черно искрящо око.

– Не ме ли лъжеш?

– Не ми ли вярваш?

– На тебе ти вярвам, но съществува и тя...

– Нали знаеш, че спим в отделни стаи.

– Наистина?

– Не мога да лъжа! – обиди се той, като си мислеше как все пак младежката наивност краси света.

– Но нали тя...

– Катя отдавна не се вълнува от това.

– Тя! – Вета обидено се изправи.

– Добре де, *тя* отдавна не се вълнува от това – съгласи се Башмаков.

– Сигурно след двайсетина години и мен няма да ме вълнува. А ти ще бъдеш едно старче с бели коси, с бастунче... Аз ще ти давам лекарства.

– Знаеш ли какви старчета има! Охо-о-о!

– Тогава обаче аз ще се вълнувам. Ще ти извадя душата и ти ще умреш в постелята!

– Обикновено хората умират в постелята.

– Не, хората умират в леглата си, а ти ще умреш в постелята. С мен!

– Възможно е – кимна Башмаков и сложи длани под главата си.

– Хубаво ли ти е с мен? – Тя отново се наведе над него, докосвайки със зърната си косматото му тяло.

Гърдите ѝ не бяха големи, още не бяха уморени от живота и приличаха на половинки от лимон. А това, ако се вярва на един забавен метод за определяне на женския характер, означаваше „романтична сексуалност, доверчивост, преданост и сляпа вяра в бъдещето“.

– Много ми е хубаво.

– Много или много-много?

Башмаков помисли, че е достатъчно да видиш мъж и жена насаме, за да разбереш кой от двамата обича по-силно или кой от двамата изобщо обича. Онзи, който обича, винаги всеотдайно се навежда над този, който лежи с ръце под главата.

– Много или много-много? – повтори Вета въпроса си.

– Много-много.

– Между другото, татко те е харесал!

– В какъв смисъл?

– Във всякакъв. Той иска ние с теб непременно да се венчаем!

– Щом татко ти иска, значи, ще се венчаем...

– Ще ѝ обясняваш ли нещо? – попита Вета, като освободи Башмаков и легна до него.

– Сигурно не. Просто ще си взема нещата и ще изляза...

– А ако тя попита?

– Ще ѝ отговоря, че обичам друга...

– А ако те попита: „Коя?“

– Няма да попита.

– И аз не бих попитала. От гордост.

– Тя няма да попита от умора.

– Божичко! Как може да е уморена... От теб! От това...

Вета нежно прокара пръсти по т о в а, подпря с длан бузата си и се втренчи в Башмаков с такова обожание, че той дори се притесни от появилата се на бузата му пъпчица.

– Олешка, знаеш ли, струва ми се, по-добре да ѝ кажеш, иначе е малко нечестно. Ако ѝ обясниш всичко, тя ще те пусне. Нали сам казваш, че между вас вече няма нищо.

– Ами ако не ме пусне?

– Тогава ще избягаме. А после от Кипър ще ѝ напишеш писмо.

– Как е „бягство“ на английски?

– Още ли не сте го учили? „Escape“. „Бягство“ е „escape“...

– Значи, „беглец“ е „искейпър“? Не, по-добре „ескейпър“. Като „есквайр“...

– „Ескейпър“? Струва ми се, че такава дума няма... – Тя се намръщи, мъчеше се да си спомни. – Сигурна съм. „Беглец“ е „runaway“.

– Жалко.

– Кое е жалко?

- Че няма такава дума – „ескейпър“. Питат те: „Вие беглец ли сте?“ А ти отвръщаш: „Не, аз съм ескейпър!“
- Ескейпър, не забравяй – тя го млясна по бузата, – летим в понеделник вечерта!
- To fly away. Това сме го минавали вече...
- Нарочно ли се шуросваш?
- Не се шуросвам. В понеделник ще бъда готов.
- Не усещам радост в гласа ти!
- Винаги готов! – по пионерски повтори Башмаков.
- Слушай, Олешек – засмя се Вета, – ей сегичка ти измислих още един прякор!
- Е?
- Да! Ескейпърчо!
- Какъв такъв „пърчо“...
- Дори не знам какъв...
- Ей сега ще научиш!
- Ох, пощади моята невинност!
- Няма да я пощадя!
- Какво правите, гражданино?!
- Сега ще разберете, гражданко!
- Почакай! Не така. Нацелувай ме... цялата!
- Цялата или цялата-цялата? – попита той, като се стараеше да вземе типичната за сфинксове поза.
- Цялата-цялата-цялата...

2.

Сътрудникът на валутно-касовия отдел на банка „Лоси-ноостровска“ Олег Трудович Башмаков бе намислил да напусне жена си. Това беше вече трети опит за двайсетте години брачен живот. Първият се случи преди шестнайсет години, когато дъщеря им Даша беше само на четири, а

самият Олег Трудович (по онова време просто Олег) работеше в Червенопролетарския районен комитет на комсомола. На тази перспективна служба след завършване на Техническия университет го уреди покойният му тъст – началник в ремонтно-строително управление, откъдето се снабдяваше с югославски тапети, чешки тоалетни, немски керамични печки и финландски паркетен лак целият районен ръководен дребосък.

Вторият опит за бягство, също неуспешен, се състоя преди четиринайсет години и продължи, провлачи се невидим за света почти през цялото време, докато Башмаков работеше в „Алдебаран“, след изгонването му от райкома по досадно недоразумение. Олег Трудович имаше дълъг производствен роман с Нина Андреевна Чернецкая и в своя проточил се порив за бягство от време на време сам се оприличаваше на спринтьор, сниман не на фокус и затова размазан по цялата снимка...

Като обмисляше третото, окончателно и безвъзвратно напускане на семейството, Олег Трудович постоянно мислено се връщаше към двата неуспешни опита за бягство, анализираше ги, разчленяваше ги и отново събираще частите като в пъзъл. Дори се мъчеше да си представи как би се наредил животът му, ако опитите бяха успешни, но неизменно се оплиташе в причинно-следствени сложнотии, понякога високопарно наричани съдба.

За бягството Олег Трудович се готвеше старателно и се мъчеше да предвиди всяка случайност. Дори с жена си беше добър и нежен, но колкото да не предизвика подозрения. При това изобщо не се насилваше: когато погледнеше нищо неподозиращата Катя, искрена нежност бликваше от сърцето му и, представяйки си, че скоро ще се разделят завинаги. Именно това безметежно неведение на жена му

пораждаше в него особена жалост, неусетно преминаваща в нежност, която – заради безопасност – се налагаше да поскрива.

В деня на бягството – а според уговорката беше понеделник – Башмаков си взе свободен ден, или както се изразяваха bankerите – „дей офф“. Бе решил засега да не пише заявление за напускане, за да не поражда излишни приказки и догадки. Чудно как още никои не беше се обаждал на Катя и не ѝ бе разправял с какво, освен с банкомати, се занимава в служебно време нейният съпруг. То сега всички дотолкова са заети с личните си проблеми, че не им остават сили за пълноценна завист и активна подлост. „Окапитализира се народът!“ – казваше често в такива случаи незабравимият Рицар Джедай.

Олег Трудович с удоволствие си представяше как ще зачеше гледжосаната си плешивина Корсаков, как ще се намръщи фон Херке, как ще хукне из банката Гена Игнашечкин, размахвайки листчето от факса с два реда. Но с какви редове: „Моля да ме пратите по дяволите по собствено искрено желание! Башмаков“.

На сутринта ескейпърът (сега той мислено се наричаше така) спокойно закусваше с жена си Екатерина Петровна и обсъждаше досадната неуморност на дъщеря им Даша. Предната вечер тя бе позвънила от своя залив Абрек и радостно бе съобщила, че много евтино купила от една офицерска жена чудесна японска количка – розова, цялата с воланчета и със специално електромоторче, която можела съвсем сама да се движи насам-натам и да люлее бебето.

– Ами ако е момче? – запита, като си доливаше кафе, Башмаков. – Бях чел някъде, че розовото обърква сексуалната ориентация на момчетата...

– Всички са се побъркали с тази сексуална ориентация. Като луди! – разсърди се Катя. – Не, ще бъде момиче, Дашка се е проверявала на ултразвук. Но все едно, това не е добър знак! Не бива предварително нищо да се купува. Още повече пък два месеца по-рано...

– Да бе, като че ли не помня как ти с корем търчеше по магазините и накупи купища камизолки!

– Тогава не мислехме за такива неща. Не ни беше до знаци. Издържал си на опашката, купил си и си щастлив...

– Може пък това точно да е щастие?

– Възможно е. Днес ще закъснееш ли? – попита жена му, като ставаше от масата; тя излизаше половин час преди Башмаков. – Надявам се довечера да нямаш английски?

– Не. В седем ще се прибера. Ако, естествено, не се случи нещо с банкоматите. А ти?

– Днес имам шест часа. След това съвет. После допълнителни часове. После зачот със задочниците. Слушай, Тапочкин, бъди добър, купи хляб, мляко и нещо вкусничко! Става ли?

– Добре.

Катя се позабави в антрето пред огледалото, като нанесе последни корекции в простицкия си учителски макиаж, след това се върна в кухнята, целуна Башмаков по темето и нежно прокара ръка по гърба му, напомняйки му за вчерашната съпружеска взаимност, изведнъж толкова успешна, а толкова рядка, особено в последно време.

– Сега, Тапочкин, знам, че още те бива и не чакай пощада! – викна тя от преддверието и захлопна вратата.

Олег Трудович довърши закуската, свали халата и почна да се облича. Докато завързваше пред огледалото вратовръзката си, той изведнъж се сепна, сякаш отражението на жена му, която преди няколко минути си слагаше тук червило, се бе стаило в дълбините на стъклото и внима-

телно го наблюдава. Башмаков разбираше колко е глупаво това усещане, но се постара действията му по нищо да не се различават от обичайното стягане за работа. Той дори изключи газта и си взе чадър, макар да излизаше само за половин час до мебелния магазин, колкото, съгласно плана, да се уговори за кола, която да пренесе вещите му.

В асансьора се търкаляха празни бирени кутии и шарени опаковки от чипс. Пластмасовите етажни бутони за кой ли път бяха прогорени, а на полираната стена се бяха появили нови надписи на английски, заместили напоследък традиционните псувни. Башмаков наскоро бе започнал да посещава курсовете, организирани специално за „възрастни“ сътрудници на банката, и не успя да преведе надписа, което го ядоса още повече. Пощенската кутия пак беше разбита, вестниците липсваха, а вместо тях имаше куп обвивки от презервативи.

„Пак ще трябва да сменям ключалката!“ – с омерзение си помисли Олег Трудович.

Представи си как някой път ще спипа на местопрестъплението малолетния гадняр, трошач пощенската кутия, ще го сграбчи, ще го набие яко, до кръв – и ще увърти лицето му, задължително лицето, по щърбите вратички на разнебитените пощенски кутии. Представяше си го така ясно, че чак стисна юмруци и усети тежест в тила си. Вярно, ще се наложи да отговаря за пребития сополанко, но по това време те с Вета ще бъдат вече в Кипър. Защо тогава да се ядосвам, мина през ума на Башмаков, защо да слагам нова ключалка! Я, почти беше забравил за бягството си!

„Ама и аз съм един ескейпър!“

Денят бе ветровит и поради това ослепително слънчев. Ревматично разкривената, отдавна не раждаща ябълка, единствено оцеляла на двора от някогашните селски градини, люлееше клони и шумолеше с младите си листа.

Новата трева пред блока бе покрила излинелия ланшен треволяк, а заграденото с бетон селско гробище, в което отдавна никого не погребваха, приличаше на зелен остров сред някогашните белоснежни, а сега опушени и олющени многоетажни „спални“ на района.

Навън, над мотора на старинен жълт форд, опрял ръце в немарливо изчукания стабилизатор, умислен се бе навел Анатолич – бившият истински полковник, с когото Башмаков почти три години охраняваше автопарка и наред с това правеше дребни ремонти по колите. Анатолич и до ден днешен работеше там, при същите условия: едно де-нонощие охраняваш, две – почиваш. В почивни дни му докарваха право пред къщи коли за дребен ремонт.

– Не ще ли да тръгне? – поздрави и полюбопитства Башмаков.

– Къде ще върви, ще тръгне! – не много уверено отвърна Анатолич. – На работа ли?

– Не, разхождам се.

– Да не са се свършили парите в банката?

– Повреди се една машинка.

– Хайде, бе! – засмя се Анатолич. – Ами Дашка роди ли?

– Още не е, след два месеца – отговори Башмаков и добави: – Но количката вече е купила.

– Браво!

– Общо взето, не е редно така, ама...

– Все пак браво! Трябва да се полее.

– Утре. Днес искам да откарам на вилата това-онова.

– Да ти помогна ли?

– Благодаря. Дреболии – сам ще се справя.

Докато вървеше към мебелния магазин, Башмаков се упрекваше, че напразно излъга, нали утре ще бъде в Кипър и няма да може да полее количката с Анатолич. Когато

пък бягството – много скоро – стане достояние на обществеността от входа и лъжата изплува, Анатолич ще се обиди: приятели бяха, все пак, пък и към Дашкината женитба той имаше едва ли не роднинско отношение.

Магазинът се намираше на съседната улица и винаги си е бил там. По-точно, когато преди двайсет години те получиха този апартамент, беше там. Тъкмо от него Башмаков купи оня диван от гарнитурата „Изабел“, благодарение на който се осуети първото му бягство. Само че сега пред магазина няма опашки и суетящи се обществени дейци с дълги списъци на горещо желаещи да се обзаведат с бюфетче или тек и половина легло. Магазинът вече не се нарича „Мебел“, а „Ампир-Сервант“ и е натъпкан със скъпи италиански гарнитури, пък е безлюден като краеведски музей.

Мисълта да се уговори за кола направо пред магазина му мина през ума още щом започна да обмисля подробностите на бягството. Вярно, в наши дни по-лесно е да поръчаш пикап по телефона, но Олег Трудович съзнателно реши да прибегне до тази остаряла, съветска форма за организиране на превоз. Иначе диспечерът на фирмата можеше да позвъни предварително за потвърждение на поръчката и да се натъкне на Катя, а той не желаше да напусне дома с ариергардни битки и да изслуша клетвите и подигравките на жена си. Отпърво ескейпърът смяташе спокойно и приятелски да се обясни с нея. Но все не му стигаше кураж. А сега му се искаше да избяга в другия живот тихо и благородно – като да умре.

Башмаков се огледа: пред магазина бяха спрели няколко обикновени пикапа и два дълги фургона, вероятно предназначени за превозване на обемни гарнитури в гигантските елитни апартаменти и извънградски жилища. Зад фургоните той откри онова, което търсеше – една

Юрий Поляков
ЗАМИСЛИХ БЯГСТВО АЗ...
роман

Първо издание

Превод от руски: *Нели Христова*
Редактор: *София Несторова*
Художник на корицата: *Димитър Келбечев*
Коректор: *София Желева*

Формат 60/84/16
Печатни коли 40

Предпечатна подготовка:
„Студио Стандарт“ ЕООД – Пловдив, тел. 032/60 90 50

Печат: Полиграфически комплекс „Жанет 45“ – Пловдив
бул. „Ал. Стамболийски“ № 9, тел. 032/60 90 90

„Издателска къща Жанет 45“ ООД – Пловдив
бул. „Ал. Стамболийски“ № 9, тел./факс: 032/60 90 60

ISBN 978-954-491-387-8